

Prvi set zadataka za učenike 7. razreda Osnovne škole "Novi Grad" Tuzla

---

Draga djeco,

nadamo se da ste svi dobro i da ste ozbiljno shvatili razlog obustave nastave. Kao što ste medijski informisani, kućna izolacija, kao preventivna mjera, je veoma bitna. Zato se potrudite da iskoristite vrijeme provedeno u kući, gledajte filmove, slušajte muziku, razgovarajte online, družite se s porodicom...

Vaši nastavnici su pripremili sažete nastavne jedinice i zadatke za vas, kako bismo, onoliko koliko je moguće u ovim uslovima, uspjeli održati kontinuitet obrazovnog procesa.

Pažljivo slijedite uputstva predmetnih nastavnika i uputstva prikazana na web-stranici škole, a za sve nejasnoće možete se obratiti nastavnicima putem istaknute e-mail adrese.

Vanredne situacije zahtijevaju i vanredne načine rada. Vjerujemo da ćete ozbiljno i odgovorno pristupiti svim svojim zadacima i, zajedno s nama, uspješno prevazići trenutnu situaciju.

Vaši nastavnici!

BHS jezik i
književnost

Maksida H.Hasanović

maksida_ng@yahoo.com

KNJIŽEVNOST

Draga djeco,

došlo je vrijeme da radimo treći književni rod – DRAMU. Dosad smo uglavnom čitali i razgovarali o tekstovima koji se ubrajaju u LIRIKU i EPIKU. Pažljivo pročitajte uvodni tekst o drami. Drama je književni rod sa duugom tradicijom i lijepo je znati ponešto o njoj, a ja znam da ste vi radoznala djeca, koja će pored ovih informacija pokušati još štošta saznati i prenijeti mi te informacije.

1. DRAMA

je književno djelo namijenjeno izvođenju na pozornici.

- osnovni oblici izražavanja u drami su : dijalog i monolog
- u dramskom tekstu nalaze se i didaskalije (to su uputstva namijenjena režiseru, glumcima... obično stoje u zagradama ili su štampana kosim slovima)
- ČIN – dio drame koji traje od dizanja do spuštanja zavjese (ili od paljenja do gašenja svjetla na pozornici)
- PRIZOR – dio drame koji se dešava između izlaska jedne ličnosti s pozornice i pojave druge.
- KOMPOZICIJU DRAMSKE RADNJE čine:
  - uvod ili ekspozicija
  - zaplet
  - vrhunac ili kulminacija
  - preokret ili peripetija
  - rasplet
- Dramska radnja zasniva se na sukobu.

Osnovne vrste drame

TRAGEDIJA- drama ozbiljnog sadržaja, čiji likovi su po nečemu izuzetni, spremni da se žrtvuju da bi ostvarili neke uzvišene ciljeve. Završava se smrću ili stradanjem glavnih junaka. Potiče iz stare Grčke(predstavnici : **Eshil**, **Euripid**, **Sofoklo**). U historiji književnosti kao veliki pisac tragedija poznat je **Šekspir** (16.stoljeće, engleski pisac)

KOMEDIJA- drama veselog sadržaja u kojoj se ismijavaju mane i nedostaci pojedinaca (npr. škrtost, glupost...) ili nekog društva. Potiče, također, iz stare Grčke (predstavnik : **Aristofan**). U historiji književnosti kao veliki pisac komedija poznat je **Molijer** (17. stoljeće, francuski pisac)

DRAMA U UŽEM SMISLU- drama u kojoj se miješaju osobine tragedije i komedije.

MONODRAMA- drama u kojoj se pojavljuje jedan lik .

ANTIDRAMA - nema uobičajenu kompoziciju kao klasične drame. Pisac tv. antidrama dijele mišljenje da je suvremeni čovjek smješten u svijetu koji nema značenja ni konačnog smisla. Jedna od najpoznatijih antidrama je „Čekajući Godoa“, koju je napisao irski pisac Samuel Beckett.

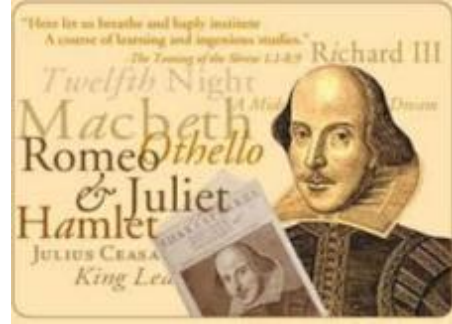
FARSA –kraće scensko djelo u kojem se neka tema prikazuje u slobodnom, šaljivom tonu, bez ikakvih obzira i poštovanja, iako često govori o konkretnim ljudima. Zato za nekoga može biti jako uvredljiva, a za nekoga jako smiješna. U farsu se smijeh izaziva pretjerivanjem u iznošenju osobina pojedinih likova.

GRČKO POZORIŠTE U EPIDAURU

SOFOKLE

VILIJAM ŠEKSPIR

2. Pažljivo pročitajte odlomak iz dramskog teksta „Priča kapetana Frana Porporelosa“ (autora Feđe Šehovića) na 133. stranici u *Čitanci 7*. Koristite se protumačenim riječima sa strane. Odgovorite na sljedeća pitanja:
- Razmislite, zašto je pisac odlučio da baš kuhar ukrade kraj priče! Kakav je to kraj priče htio „skuhati“ kuhar?
  - Protumačite pjesnikove riječi: „Stavili su mi katanac na usta...“ Zašto baš pjesniku? O čemu to pjesnici često u svojoj poeziji govore?
  - Na šta se kapetanu žale djeca? Kakvu odluku donosi kapetan?
  - Izmaštajte nastavak drame i napišite ga pridržavajući se pravila pisanja dramskog teksta.

Napomena: Odgovore poslati na e-mail maksida_ng@yahoo.com do petka (20. marta) u 12 sati.

JEZIK

Obradili smo sve glagolske oblike osim glagolskog priloga sadašnjeg i glagolskog priloga prošlog. Nadam se da ćete ih, slijedeći moja uputstva, uspjeti savladati.

GLAGOLSKI PRILOZI

Prisjetimo se PRILOGA. To su riječi koje se u rečenici odnose na glagol i kazuju neke okolnosti vršenja radnje:

Pričao je polako. – kako? NAČIN

Stigli smo jučer. – kada? VRIJEME

Vratit ću se tamo. – gde? MJESTO

Podvučene riječi su prilози.

A sada ćemo vidjeti kako ćemo prepoznati GLAGOLSKE PRILOGE:

Razgovarali smo o tome šetajući. – kako? Ova riječ, dakle, pokazuje način kako su razgovarali. Mogli su razgovarati i **sjedeći, ležeći, svađajući se...** A pošto je nastala od glagola, naziva se GLAGOLSKI PRILOG.

Evo još nekih primjera:

Čekajući odgovor, gledao me pravo u oči.

Razmislite o vremenu vršenja ove dvije radnje u rečenici. One se vrše:

- Prva (čekajući) prije druge (gledao)
- Druga (gledao) prije prve (čekajući)
- Istovremeno

Prišla nam je **pjevajući**.

Razmislite o vremenu vršenja ove dvije radnje u rečenici. One se vrše:

- Prva (prišla je) prije druge (pjevajući)
- Druga (pjevajući) prije prve (prišla je)
- Istovremeno

Zaključak:

Glagolski prilog sadašnji je prost i neličan gl.oblik koji označava radnju (stanje ili zbivanje) koja je istovremena sa nekom drugom radnjom (stanjem ili zbivanjem) izrečenom ličnim gl.oblikom.

Kako se tvori:

šetaju + **ći** (3.l.mn.prezenta + nastavak **ĆI**)

A sada novi primjeri:

Ugledavši druga, brzo mu priđe. Kada mu je prišao? Kada ga je ugledao, tj. **ugledavši** ga. To je opet prilog nastao od glagola, pa se naziva glagolski prilog. Mogao mu je prići i kada ga je čuo (**čuvši**), snimio (**snimivši**)...

Evo još primjera:

Ispričavši mi sve o tom događaju, okrenu se i ode.

Razmislite o vremenu vršenja ove dvije radnje u rečenici. One se vrše:

- a) Prva (ispričavši) prije druge (okrenu se i ode)
- b) Druga (okrenu se i ode) prije prve (ispričavši)
- c) Istovremeno

Zaključak:

Gl.prilog prošli je prost i neličan gl.oblik koji označava radnju (stanje ili zbivanje) koja se izvršila prije neke druge radnje izrečene ličnim gl.oblikom.

Tvorba:

Ču + vši / rek + avši

infinitivna osnova + nastavci **-VŠI, -AVŠI**

Zadaci za vježbu:

1. Dopuni rečenice odgovarajućim glagolskim priložima (sadašnjim ili prošlim):

_____ muziku, radila je zadaću.
(slušati)

_____ čitanje, počeo je odgovarati na pitanja.
(završiti)

Zapjevala je _____ u prostoriju.
(ulaziti)

Ne _____ rješenje, obratila se za pomoć nastavnici.
(naći)

2. Šta primjećujete? Od kakvih se glagola po trajanju grade glagolski prilog sadašnji, a od kakvih glagolski prilog prošli?

_____
_____
_____
_____

3. Kreiraj četiri rečenice koristeći se glagolskim priložima.

Napomena: Odgovore poslati na e-mail maksida_ng@yahoo.com do petka(20.marta) u 12 sati.

Engleski jezik

Lejla Mujkić

lejla_ng@yahoo.com

PRESENT PERFECT TENSE

Make the present perfect - choose positive, negative or question:

1. (I / go / to the library today)

2. (you / keep a pet for three years)

3. (you / eat Thai food before?)

4. (it / rain all day?)

5. (who / we / forget to invite?)

6. (we / not / hear that song already)

7. (he / not / forget his books)

8. (she / steal all the chocolate!)

9. (I / explain it well?)

10. (who / he / meet recently?)

Njemački jezik

Edita Omerović
Suljić

edita_ng@yahoo.com

Aufgabe 1: Setze die Possessivpronomen im Nominativ ein

(Dopuni odgovarajuću prisvojnu zamjenicu.)

MEIN/E – DEIN/E – SEIN/E – IHR/E – UNSER/E – EUER/ EURE

1. .... (du) Mann heißt Mario.
2. .... (er) Kinder spielen auf der Straße.
3. .... (sie, Sg.) Hundschläft.
4. .... (wir) Hausistgroß.
5. .... (ihr) Familie wohnt in München.
6. .... (es) Pullover istschwarz.

7. .... (sie, pl.) Mutter heißt Frederike.
8. .... (er) Nameist Markus.
9. .... (Sie) Freundin kommt aus der Türkei.
10. .... (ich) Freund Klauspricht Spanisch.
11. .... (sie, Sg.) Papagei kommt aus Costa Rica.
12. .... (wir) Buch heißt „Träume“.
13. .... (sie, Pl.) Schüler lernen Spanisch.
14. .... (Sie) Adresseist "Kreuzweg 17".
15. .... (sie,Sg.) Eltern kommen aus China.
16. .... (es) Flasche steht in der Küche.
17. .... (du) Auto istrot.
18. .... (wir) Geburtstag ist am 19. August.
19. .... (ihr) Fotoistschön.
20. .... (ich) Katzeheißt Mimi.

Aufgabe 2: Wasistrichtig? Unterstreiche. (Šta je tačno? Podvuci.)

Meine/ Mein Rock istblau. **Deine / Dein**Hoseistrotund grün. **Sein / Seine** Hemden sind bunt.
Ihr/ Ihre Schule ist groß. **Sein/ Seine** Pyjama ist schön. Ist das **Ihr/ Ihre** Jacke, Frau Benz?
Unser / Unsere Kinder spielen gern im Park. **Euer / Eure** Auto ist neu.

Matematika

Mirha Ibrišimović

mirha_ng@yahoo.com

Učenici, riješite slijedeće zadatke u sveske a rješenja ispišite i snimate u Wordu kao na informatici (npr. **7a_11_Z1**) te pošaljite na navedeni e-mail najkasnije do petka (20.3.2020.) do 12:00 sati.

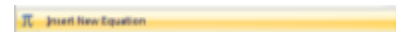
1. Razlomak $\frac{29}{13}$ napišite u obliku mješovitog broja.
2. Razlomak $\frac{43}{17}$ napišite u obliku mješovitog broja.
3. Uporedi po veličini razlomke $\frac{4}{15}$ i $\frac{7}{20}$.
4. Uporedi po veličini razlomke $\frac{7}{12}$ i $\frac{11}{20}$.
5. Izračunaj $2\frac{3}{8} + 1\frac{2}{5} =$
6. Izračunaj $3\frac{5}{7} + 2\frac{1}{4} =$
7. Izračunaj $\frac{19}{12} - \frac{7}{8} =$
8. Izračunaj $\frac{14}{15} - \frac{9}{10} =$
9. Izračunaj $1\frac{6}{7} * \frac{5}{39} * \frac{21}{10} =$
10. Izračunaj $2\frac{3}{5} * \frac{3}{14} * \frac{35}{26} =$
11. Izrazi $\frac{9}{20}$ metara u milimetrima.
12. Izrazi $\frac{17}{40}$ kilograma u gramima.
13. Izračunaj $\frac{18}{35} : 8 =$
14. Izračunaj $\frac{21}{55} : 14 =$
15. Izračunaj $3\frac{3}{5} : \frac{6}{7} =$
16. Izračunaj $2\frac{4}{5} : \frac{4}{9} =$
17. koji je broj recipročan broju $\frac{9}{16}$?
18. koji je broj recipročan broju $\frac{17}{23}$?
19. Izračunaj $5\frac{2}{3} - \frac{3}{4} * 1\frac{1}{3} - 2\frac{1}{2} =$

20. Izračunaj $3\frac{4}{5} - 1\frac{1}{5} * \frac{5}{6} + 2\frac{1}{3} =$

Napomena: za pisanje rješenja u Wordu koristite opciju **Equation** iz kartice **Insert**.

zatim

i na kraju iz kartice Equation Tools umećemo obrazac za razlomak.

Type equation here.

Ako se najbolje ne snalazite rješenje razlomka npr. $3\frac{4}{5}$ razlomak možete napisati i kao **3 4/3** (cijeli broj veličinom fonta 11 a razlomak sa kosom crtom veličinom fonta 9).

Muzička kultura	Alma Duraković	alma_ng@yahoo.com
-----------------	----------------	-------------------

Zadatak: Prepisati ljestvicu a – mol u kajdanku

- ponoviti definiciju ljestvice ili skale,
- ponoviti C – dur ljestvicu sa stupnjevima na više i na niže
(do re mi fa sol la ti do)
- Prepisati ljestvicu a – mol u kajdanku

Likovna kultura	Borka Jokić	borka_ng@yahoo.com
-----------------	-------------	--------------------

Slikarska faktura: slojevit, gust namaz boje na podlogu (pastuozni); tempera, spahtla, tvrdi kistovi, kapanje...

Tema: „Volim ovaj grad“...zbog mostova, kule, soli, rijeke, Kipovi, Skver, Panonika, Stari dio grada, skulpture Ismeta i Meše u centru...

ili **kolaž od više fotografija** (o drugim materijalima za izradu kolaža istražite na internetu)

Faktura u likovnoj umjetnosti predstavlja likovni rukopis umjetnika (način nanošenja boje kistom na podlogu: impasto; debeli nanos boje i lazurni, tanki i prozirni sloj boje na površinu...)

O ovim tehnikama više proučite u udžbeniku likovne kulture ili na internetu.

Tjelesni i zdravstveni odgoj	Vesna Zahirović	vesna_ng@yahoo.com
------------------------------	-----------------	--------------------

Test iz Tjelesnog i zdravstvenog odgoja
– oblast Košarka-

Prezime i ime _____ razred _____ datum _____

1. Koliko igrača čini jednu košarkašku ekipu?

(2)

(Zakruži tačan odgovor) a) 9 b) 7 c) 5

2. Faul je? _____

(3)

3. Da li timovi mijenjaju strane u drugom poluvremenu?

(2)

(Zakruži tačan odgovor) DA NE

4. Koliko poena vrijedi koš postignut sa linije 6,75m _____ m?
(2)

Smije li igrač koji se nalazi u posjedu lopte, ako ne vodi loptu, pomijerati obje noge?
(Zaokruži tačan odgovor)   DA   NE
(2)

6. Da li je dozvoljeno igrati nogom u košarci?   DA   NE
(2)

7. Koliko četvrtina se igra jedna utakmica i koliko traje jedna četvrtina?
(5)

8. Smije li se igrač, kada jednom prenese loptu na protivničku polovinu, vraćati na svoju polovinu?
(Zaokruži tačan odgovor)   DA   NE
(2)

9. Ovo je teren za koji sport? _____

(2)

Bodovi 5 = 19-22 bodova, 4 = 14-18 bodova, 3 = 10-13 bodova, 2 = 6-9 bodova,
1 = 0-5 bodova

Ocjena _____

Biologija

Mirjana Fares

mirjana_ng@yahoo.com

KOLOUSTE - KRUŽNOUSTE

Kičmenjaci su najmnogobrojnija grupa hordata. To su dvobočno simetrične životinje, koje su naziv dobile po unutrašnjem osovinskom skeletu - kičmi. Nervni sistem čine mozak, kičmena moždina i nervi. Obično imaju dva para udova. Krvotok je zatvorenog tipa.

Organi za izlučivanje su bubrezi. Dišu na škrge ili pluća. Kičmenjaci su odvojenih polova i razmnožavaju se spolno. Kičmenjaci se dijele na kolouste (kružnouste), ribe, vodozemce, gmizavce (gmazove), ptice i sisare (sisavce).

Kolouste (kružnouste) su grupa primitivnih slatkovodnih i morskih kičmenjaka. U njih spadaju zmijuljice i sljepulje.

Kolouste

Ova potklasa obuhvata mali broj morskih i slatkovodnih vrsta koje su prema spoljašnjoj morfologiji veoma slične [jeguljama](#) od kojih se razlikuju daleko primitivnijom građom. Koža im je sluzava i bez krljušti obojena sivo - mrko. Dužine su do 1 m. Kreću se vijuganjem tijela i često se pripijaju za plivajuće predmete i objekte.

Naziv su dobile prema usnom otvoru koji je, usljed nedostatka vilica, stalno otvoren i okrugao. U usnom otvoru se nalaze mnogobrojni rožni zubići. Pored nedostatka vilica ove životinje nemaju ni parne udove već samo jedno neparno peraje u vidu kožnog nabora koji je iznutra poduprt hrskavičavim elementima. Unutrašnji skelet je predstavljen hordom koja je obavijena čvrstom vezivnom opnom.. Lobanja je vrlo proste građe i sastoji se od nekoliko hrskavičavih elemenata. Odozgo, na sredini glave nalazi se samo jedan nosni otvor po čemu se nazivaju i [Monorhini](#) (grč. mono=jedan; rhis, rhinos=nos). Mozak je petodjelan. [Škrge](#) se sastoje od listića koji leže u škržnim kesama. Srce se sastoji od pretkomore i komore. [Crijevo](#) je u obliku prave cjevi na kojoj nema želuca. [Jetra](#) je razvijena. Izlučivanje vrše parnim mezonefrosima čiji se izvodni kanali izlivaju zajedničkim otvorom koji se nalazi iza analnog otvora.

Većina kolousta je odvojenih polova. Razviće se odvija [metamorfozom](#) preko larve . Larve se toliko razlikuju od odrasle jedinke da su ranije bile opisivane kao zasebna vrsta. Žive na dnu zarivene u pjesak.

Veliki broj vrsta su ektoparaziti riba. Pomoću rožnih zubića se pričvršćuju za tijelo domaćina i pomoću jezika, koji služi kao pumpa, sišu krv.

Klasifikacija

Kolouste se dijele na dva reda:

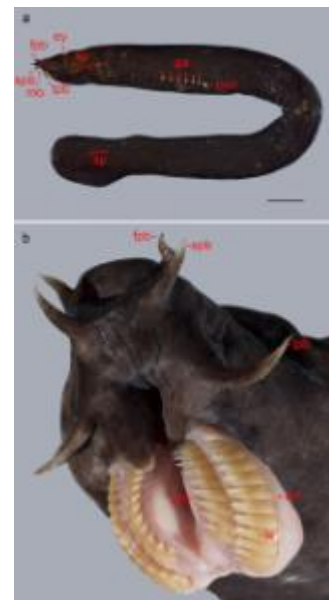
- [sljepulje](#) Sljepulje su, kao što im ime kaže, gotovo slijepi. Njihove slabo razvijene oči nalaze se pod kožom. Loš vid nadoknađuju istančanim osjetom njuha i osjetom opipa. Kraj ustiju imaju 4 pipka.

Na jeziku imaju strukturu nalik rašpi s oštrim zubićima. Imaju 5 do 15 pari škrga. Nemaju ljuske, a u koži imaju brojne sluzne žlijezde koje izlučuju velike količine sluzi.

Sluz sljepulja ima obrambenu ulogu. U dodiru s vodom postaje gusta i ljepljiva. Žličica sljepuljine sluzi za čas će vrč vode pretvoriti u gustu sluz.

Sljepulje imaju primitivan krvožilni sistem sa čak četiri srca! Nemaju lubanju, a kostur im je u cjelosti hrskavičan. Nemaju mozak . Metabolizam im je spor te mogu izdržati i do 7 mjeseci bez hrane. Većinu vremena provode zakopane u sediment, a hrane se morskim mnogočekinjašima, ali i ribama. Kroz usta, škrge ili analni otvor ulaze u mrtvu ili umiruću ribu te je proždiru iznutra.

Žive u hladnim i umjerenim morima, a nađene su na dubinama do 5000 metara.

- zmijuljice(nazivaju se još vijuni ili paklare)

Paklare žive pretežno u morskim obalnim vodama i slatkoj vodi.

Paklare nemaju [vilice](#), a okrugla usta s [rožnatim](#) zubima oblikovana su za prijanjanje. Imaju jednu [nosnicu](#), dva [oka](#) i sedam [škržnih](#) otvora.

Nakon radikalne ([metamorfoza](#)) tjelesne građe od larve do odrasle životinje koja se događa uglavnom nakon 4-7 godina (što ovisi o [vrsti](#)), većina ([morska paklara](#), [riječna paklara](#)) odlazi nizvodno do mora gdje živi [parazitski](#) do 18 mjeseci, obično blizu obale. "Domaćini" su im [ribe](#) na koje se zakače, pijući im [krv](#) i stržući njihovo meso. Veće, zdrave ribe, uglavnom preživljavaju ovakve napade, zadržavajući nakon toga samo tipičan okrugli ožiljak. Manje ribe, mlade kao i bolesne ribe mogu od takvih napada i uginuti. Nakon nekog vremena, kad dosegnu [spolnu zrelost](#), vraćaju se ponovo u riječne tokove radi mriještenja. Nakon mriještenja, životinje ugibaju.

[Potočne paklare](#) ne odlaze u more. Ostaju živjeti u blizini mjesta gdje su provele svoj larveni dio života, u odraslom životnom razdoblju se ne hrane, i mriješte se ponovo u istom području.

Postoje i dvije [endemske](#) vrste potočnih paklara. Obje žive u slivu [Dunava](#). To su dunavska potočna paklara i ukrajinska potočna paklara.

Koje životinje se ubrajaju u kolouste (kružnouse)?

Ostrakodermi -zanimljivosti

Ostrakodermi su najstariji prapreci kičmenjaka poznati u fosilnom stanju. Fosili se mogu naći u slojevima zemlje iz perioda od ordovicijuma do devona. Kao i njihovi srodnici kolouste nisu imali parne udove i vilice. Za razliku od kolousta imali su dobro razvijen kožni skelet, odnosno, njihova koža ima koštane pločice ili krljušti po čemu su dobili ime (grč. ostracon = ljuska, ljuštura; derma= koža). Snažno razvijeni koštani oklop omogućio je njihovu jako dobru fosilizaciju. To su bile slabo pokretne, loši plivači koje su većinu života provodile na dnu slatkih voda. Skelet im je bio hrskavičav. Zadatak – Nakon čitanja teksta napiši 6 pitanja vezanih za kolouste.

Geografija

Sabina Muratović

sabina_ng@yahoo.com

UJEDINJENO KRALJEVSTVO, REPUBLIKA IRSKA I ZEMLJE BENELUKSA

Dragi učenici na današnjem online času upoznat ćemo se sa osnovnim obilježjima Ujedinjenog Kraljevstva, Republike Irske i zemalja Beneluksa.

UJEDINJENO KRALJEVSTVO

Površina: 242.910 km²

Broj stanovnika: 59.025.000

Glavni grad London

Ujedinjeno kraljevstvo je po državnom uređenju monarhija u čijem su sastavu četiri pokrajine: Engleska, Wels, Škotska i Sjeverna Irska-Alster.

Geografski položaj – Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske je ostrvska zemlja sastavljena od brojnih ostrva i smještena između dva kontinenta. Odvojena je od evropskog kontinenta kanalom La Manš i Kaleskim moreuzom širokim 35 km. Položaj između dva kontinenta omogućio je Velikoj Britaniji sudjelovanje u privrednim kretanjima Evrope i svijeta, pa ona postaje prva pomorska i veletrgovačka sila.

Reljef – U reljefu prevladavaju nizije i stara gromadna gorija. U Škotskoj, sjeverozapadnoj Engleskoj i Velsu prevladava brdski reljef, a u južnoj i jugoistočnoj Engleskoj i Sjevernoj Irskoj brežuljci i nizije od kojih je najveća – Londonski bazen. U reljefu se ističu Peninske, Kambrijske, Kaledonske, Čiviotske planine. Škotska visija je najviša i tu se nalazi najviši vrh države Ben Nevis.

Vode – Riječna mreža je gusta i razgranata. Najveće i privredno najznačajnije rijeke su: Temza, Severn, Hamber. Sve veće rijeke su plovne. Većina rijeka je međusobno povezana kanalima. Na rijeci Temzi leži grad London.

Stanovništvo – Velika Britanija spada u red najgušće naseljenih zemalja svijeta (240 stanovnika na km²). Međutim stanovništvo nije ravnomjerno raspoređeno. Najgušće su naseljene industrijske oblasti srednje Engleske, okolina Londona i Glazgova. Britanska sela su već odavno raseljena, a stanovništvo većinom živi u velikim gradovima. U industrijskim područjima mnogi gradovi su srasli u jednu neprekinutu cjelinu – konurbaciju i tako postali milionski. London je najveća britanska konurbacija i u njemu živi oko 7 mil. stanovnika.

Privreda – Industrijski razvoj Velike Britanije započeo je još u XVIII stoljeću, sa pojavom industrijske revolucije. To je najstarija industrijska zemlja svijeta. Engleska je privredno najrazvijenija oblast u Velikoj Britaniji. Njen jugoistočni dio je područje napredne poljoprivrede i razvijene industrije. Primjenjujući naučno tehnička dostignuća, brzo se razvijala kompjuterska, elektrotehnička i elektronska industrija, te proizvodnja vještačkih vlakana čiji se proizvodi uglavnom izvoze. Uz rijeku Temzu su podignute mnoge rafinerije i petrohemijska industrija. Birmingham – centar engleske metalurgije, područje oko ovog grada je poznato kao „crna zemlja“. Liverpool – najznačajnija luka sa razvijenom brodogradnjom. Bristol – glavni centar jugozapadne Engleske područje gdje je razvijen turizam, stočarstvo, naročito uzgoj goveda i ribolov. Vels – područje poznato po bogatim ležištima uglja, razvijeno je rudarstvo, metalurgija, petrohemija. Škotska – zbog reljefa najslabije naseljena i privredno slabije razvijena. Samo je središnji dio gusto naseljen i tu se razvila napredna poljoprivreda i industrija. Najveći škotski centar je milionski Glazgov, čija se industrija razvila zahvaljujući rezervama kamenog uglja. Edinburg glavni grad Škotske. Sjeverna Irska-Alster je pretežno poljoprivredna oblast. Belfast je glavni grad ove pokrajine i na ovom području najvažnija je proizvodnja krompira koja zadovoljava domaće potrebe, dok proizvode stočarstva izvoze.

REPUBLIKA IRSKA

Površina: 70.273 km²

Broj stanovnika: 3.917.000

Glavni grad Dublin

Republika Irska je otočna zemlja nalazi se zapadno od Velike Britanije. Svoju nezavisnost je stekla između dva svjetska rata oslobođanjem od vlasti Velike Britanije. Na otoku žive Irci keltskog porijekla. Najrijeđe je naseljena država Zapadne Evrope. Imala je više stanovnika početkom XIX stoljeća nego danas. Iseljenička je država. Najvažnija poljoprivredna grana je stočarstvo. Dublin je glavni grad i ujedno najveća luka i industrijsko sjedište.

ZEMLJE BENELUKSA

Belgija, Nizozemska i Luksemburg po privrednom savezu koji je sklopljen 1948. godine nazivamo zemljama Beneluksa. Ove zemlje imaju izvanredan geografski položaj uz Sjeverno more u koje se ulijevaju važne evropske rijeke. Tu su nastali veliki pomorski centri preko kojih se odvija snažna trgovina i saobraćaj.

NIZOZEMSKA

Površina: 41.526 km²

Broj stanovnika: 16.105.000

Glavni grad Amsterdam

Nizozemska ili Holandija je tipično ravničarska zemlja okrenuta prema moru. Veći dio njene teritorije zauzimaju polderi – zemljišta nastala isušivanjem plitkog djela mora uz obalu. Polderi su plodna i dobro obrađena zemljišta koja su najviše zasijana žitaricama, povrćem i cvijećem. Nizozemska je poznata po proizvodnji cvijeća, naročito tulipana (lala). Međutim, stočna proizvodnja (mlječno govedarstvo) je značajnija i poznatija, a posebno kvalitetan nizozemski sir. Siromašna je rudama i energetskim izvorima, pa iskorištavanje nafte i plina u sektoru Sjevernog mora ima ogroman značaj za njen industrijski razvoj. U industriji se posebno ističe moderna elektro, elektronska i hemijska industrija. Najveća evropska i svjetska luka je Rotterdam, koja pored raznovrsne industrije predstavlja najveći trgovački centar. Amsterdam kao glavni grad zemlje je turistički veoma privlačan, posebnu

ljepotu mu daju stare gradske četvrti ispresjecane kanalima. u Hagu je sjedište vlade i kraljevska kruna.

LUKSEMBURG

Površina: 2.586 km²

Broj stanovnika: 446.000

Glavni grad Luksemburg

Luksemburg je najmanja zemlja Zapadne Evrope i jedna od najmanjih u Evropi. Industrija ove zemlje se razvila na jugu i jugoistoku. Nezavisnost je stekla 1890. godine do tada je bila u sastavu Nizozemske. Na rezervi željezne rude razvila se crna metalurgija, koja je dugo bila nosilac privrednog razvoja Luksemburga. U novije vrijeme sve više se razvija novija industrija (proizvodnja plastičnih masa, guma i metalna industrija) te uslužne djelatnosti (bankarstvo i osiguravajuće kompanije).

BELGIJA

Površina: 30.528 km²

Broj stanovnika: 10.310.000

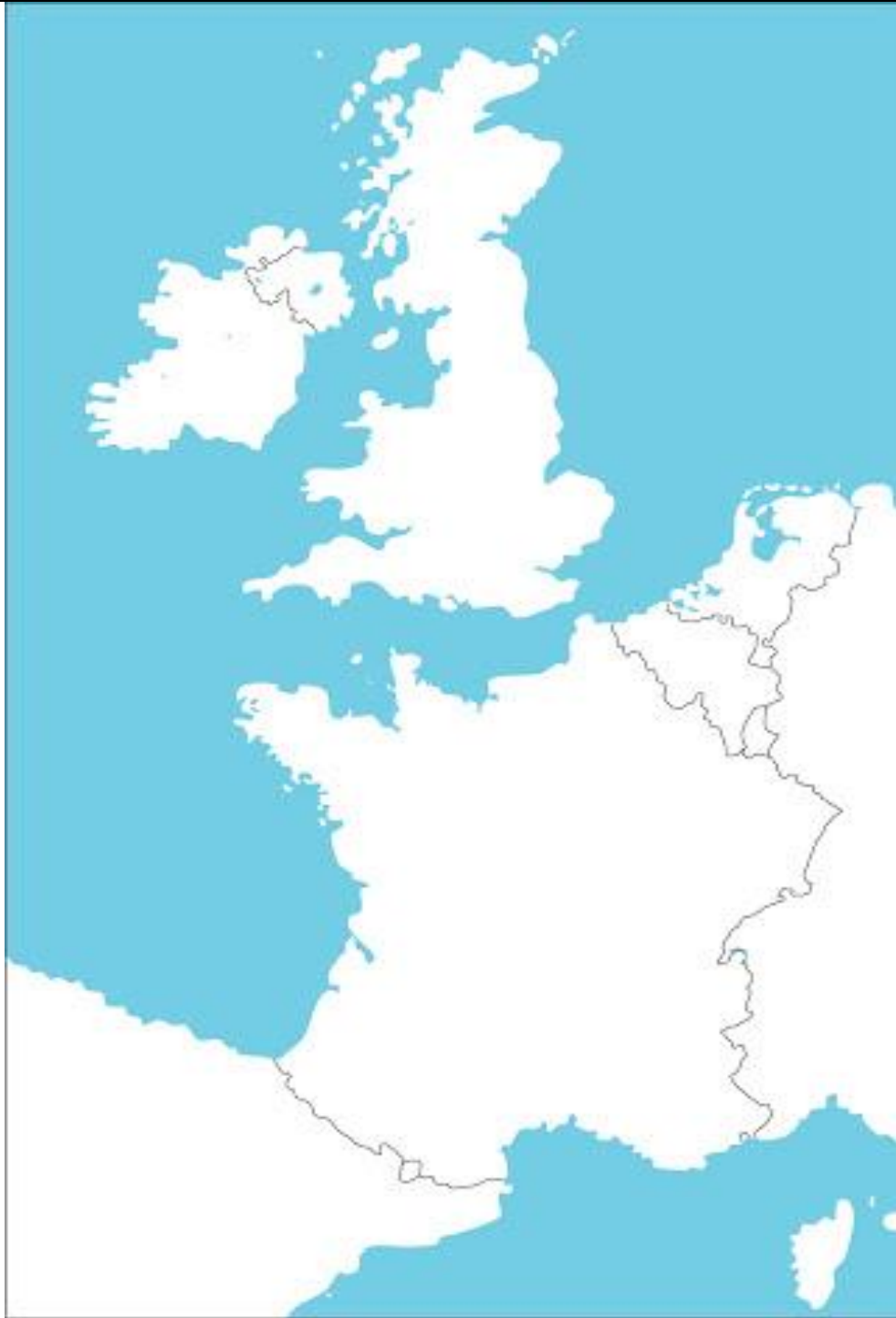
Glavni grad Brisel

Belgija spada u visokorazvijene industrijske zemlje, takođe ima naprednu poljoprivrednu proizvodnju. U reljefu se ističu tri reljefne cjeline: staro gorije Ardeni, središnji valoviti ravnjak omeđen rijekama Šalde, Sambre i Mez, obala je niska i pjeskovita, a prema unutrašnjosti prelazi u flandrijsku ravnicu. Sjeverni dio države naseljavaju Flamanci koji pripadaju germanskoj skupini naroda, a na jugu Valonci koji pripadaju romanskoj skupini naroda. Najveća gustina naseljenosti je u dolinama rijeka, gdje je smješten i glavni grad Brisel koji zajedno sa najvećom lukom Antwerpenom i gradom Gentom pravi konurbacijsko područje pod nazivom „zlatni trokut“. U novije vrijeme rudnici uglja se zatvaraju, a uvoz sirovine je neophodan za savremene grane industrije. Razvija se prerađivačka industrija, posebno hemijska i petrohemijska na bazi uvezene nafte, te montaža automobila, elektrotehnička, brodogradnja i tekstilna industrija. Poljoprivreda u Belgiji je visoko razvijena. Stočarska proizvodnja zadovoljava njene potrebe, pa ostvaruje viškove za izvoz.

Ovo su kratke smjernice na koje treba obratiti pažnju. Nešto više o ovim državama pročitajte u svojim udžbenicima. Za sve eventualne nejasnoće i pitanja možete mi se slobodno obratiti na mail adresu (sabina_ng@yahoo.com)

ZADATAK ZA UČENIKE

1. U nejmoj karti Zapadne Evrope ucrtajte sve rijeke, mora, planine, nizije, kanale koje smo pominjali i obojite prikladnim bojama kao u vašim atlasima.

2. U njemoj karti upšite sve četiri pokrajine Ujedinjenog Kraljevstva i obojite ih različitim bojama.

Odgovore na pitanja poslati najdalje do 12h u petak 20.03.2020. godine uz obaveznu naznaku vašeg imena, prezimena i odjeljenja na moju mail adresu sabina_ng@yahoo.com

Historija	Senada Suljić	senada_ng@yahoo.com
<p style="text-align: center;">KULTURA I UMJETNOST SREDNJOVJEKOVNE BOSNE <i>(nastavna jedinica se nalazi u udžbeniku na str.120, 121, 122 i 123)</i></p> <p>NAPOMENA UČENIKU: U ovoj sedmici naučit ćeš Kultura i umjetnost srednjovjekovne Bosne.</p> <p>PISMENOST I KNJIŽEVNOST Nakon učenja dijela <i>Pismenost i književnost</i> moći ćeš: Nabrojati vrste pisama koje su se koristile na području srednjovjekovne bosanske države. Razlikovati grupe spomenika pisane bosančicom. Saznati koji je najljepši i najznačajniji rukopis pisan glagoljicom. Navesti najstariji ćirilčni natpis na području Bosne i Hercegovine. Također istaknuti ko su bili glavni nosioci pismenosti na području Bosne i Hercegovine u srednjem vijeku.</p> <p>DRUŠTVENI ŽIVOT BOSANSKOG PLEMSTVA Nakon učenja dijela <i>Društveni život bosanskog plemstva</i> moći ćeš: Prepoznati ulogu koju je imalo bosansko plemstvo u širenju kulture u srednjovjekovnoj Bosni. Saznati kakav je doprinos bosanskog plemstva u jačanju međudržavne saradnje. Težnja da se izjednače sa svojim evropskim savremeniciima, ne gubeći pri tome vlastiti identitet.</p> <p>UMJETNOST STEĆAKA Nakon učenja dijela <i>Umjetnost stećaka</i> moći ćeš: Objasniti šta su stećci, a šta nekropole. Shvatiti koliki značaj imaju stećci za dokaz bosanske srednjovjekovne pismenosti i kulture.</p> <p>ARHITEKTURA Nakon učenja dijela <i>Arhitektura</i> moći ćeš: Napraviti podjelu arhitektonskih građevina u srednjovjekovnoj Bosni. Shvatiti specifičnost bosanske arhitekture. Saznati da država Bosna i Hercegovina ima bogatu kulturno-umjetničku srednjovjekovnu baštinu.</p> <p><i>U prilogu pogledaj zapise sa stećaka na str. 124.</i></p> <p style="text-align: center;">SLABLJENJE BOSNE I GUBITAK DRŽAVNE SAMOSTALNOSTI <i>(nastavna jedinica se nalazi u udžbeniku na strani: 125, 126 i 127)</i></p> <p>NAPOMENA UČENIKU: U ovoj sedmici naučit ćeš Slabljenje Bosne i gubitak državne samostalnosti. Nakon učenja nastavne jedinice <i>Slabljenje Bosne i gubitak državne samostalnosti</i> moći ćeš: Objasniti koji su uzroci doveli do slabljenja, a zatim i gubitka državne samostalnosti. Razlikovati unutrašnje i vanjske uzročnike.</p> <p>FEUDALNA ANARHIJA U ovom dijelu objasniti ćeš pojam i nastanak feudalne anarhije. Opisati stanje u državi u vrijeme jačanja tri najmoćnije feudalne porodice:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hrvatinići, – Pavlovići, – Kosače. <p>Objasniti kako se anarhija odrazila na prijestolje bosanskih vladara.</p> <p>POSTANAK HERCEGOVINE</p>		

U ovom dijelu treba navesti okolnosti koje su dovele do postanka Hercegovine
Objasniti unutrašnje prilike i vanjsko-politička dešavanja.

POSLEDNJI BOSANSKI KRALJEVI

Istražiti i objasniti vladavinu Stjepana Tomaša.

Istražiti i objasniti vladavinu Stjepana Tomaševića.

Istražiti i objasniti napredovanje sultana Mehmeda II

U svesku ovim redoslijedom zabilježiti, a zatim naučiti nastavnu jedinicu.

U prilogu pročitaj Historijski izvor na str.127.

Zadatak za razmišljanje:

Pokušaj objasniti rečenicu „Bosna šapatom pade“

Fizika

Isnar Tinjić

isnar_ng@yahoo.com

Dragi učenici,

Kako je bilo planirano Nastavnim planom i programom, naredne dvije sedmice iskoristit ćemo da putem online nastave obradimo nastavne jedinice *Masa tijela. Mjerenje mase i Određivanje gustine tijela*. U nastavku ćete dobiti tačne instrukcije šta treba da uradite koristeći ovaj materijal i udžbenik. Zamolio bih vas da ozbiljno shvatite ovaj vid nastave i da se redovno pripremate jer još uvijek nije poznato do kada će trajati prekid redovne nastave, a po dolasku u školske klupe morat ćemo vrlo brzo da pristupimo ispitivanju i ocjenjivanju.

Ono što je u ovom materijalu napisano u kurzivu (*italic*) predstavljat će instrukcije šta i kako treba uraditi i to ne treba upisivati u sveske ili učiti, a ono što piše u običnom tekstu ili podebljano (**bold**) odnosit će se na samo gradivo, tj. ono što treba naučiti i napisati u sveske. Ukoliko je nešto napisano istovremeno u **boldu i italicu**, to će predstavljati instrukciju šta tačno treba prepisati iz samog udžbenika.

Pošto su neka odjeljenja počela da rade masu, a neka ne, krenut ćemo od samog početka, a ona odjeljenja koja su počela masu ne moraju ponovo prepisivati one stvari koje već imaju u svesci.

Napisati slijedeći naslov u svesku:

Masa tijela. Mjerenje mase

Napisati u svesku sve osim onoga što je u italicu:

Masa je osnovno svojstvo tijela. Ona je jedna od sedam osnovnih fizičkih veličina prema Međunarodnom sistemu mjernih jedinica (SI). Osnovna mjerna jedinica za masu je kilogram (1kg).

$$[m] = 1 \text{ kg}$$

Masu definišemo preko inercije. Inercija je sposobnost tijela da se suprotstavlja promjeni stanja kretanja (ukoliko se kreće) odnosno mirovanja (ukoliko miruje). Za tijelo kojem teže možemo promijeniti stanje mirovanja kažemo da je inertnije i samim tim da ima veću masu. Možemo zaključiti da je masa mjera inercije nekog tijela.

Veće i manje mjerne jedinice od 1 kg:

Obratite pažnju na prefikse uz mjerne jedinice!

Tona:

$$1 \text{ t} = 1000 \text{ kg} = 10^3 \text{ kg}$$

Gram:

$$1 \text{ g} = \frac{1}{1000} \text{ kg} = 0,001 \text{ kg} = 10^{-3} \text{ kg}$$

Naredne mjerne jedinice moramo prvo pretvoriti u grame pa tek onda u kilograme!

Dekagram:

$$1 \text{ dag} = 10 \text{ g} = 10 \cdot \frac{1}{1000} \text{ kg} = \frac{10}{1000} \text{ kg} = 0,01 \text{ kg} = 10^{-2} \text{ kg}$$

Miligram:

$$1 \text{ mg} = \frac{1}{1000} \text{ g} = 0,001 \text{ g} = 0,001 \cdot \frac{1}{1000} \text{ kg} = 0,001 \cdot 0,001 \text{ kg} = 0,000001 \text{ kg} = 10^{-6} \text{ kg}$$

Instrument za mjerenje mase je vaga. Masu na klasičnoj vagi sa dva tase mjerimo tako što nepoznatu masu na jednom tasu vage upoređujemo sa masom poznatih tegova, a kada se oba tase izjednače po visini, tada konstatujemo da su mase na oba tase jednake. Postoji nekoliko različitih vrsta vage u zavisnosti od toga koliko precizno želimo mjeriti masu.

Neke vrste vage:

1. Analitička vaga
2. Kuhinjska vaga
3. Kućna vaga
4. Pijačna vaga
5. Trgovačka vaga
6. Kantar

Vježba: Navedene vrijednosti mase izraziti u kilogramima:

Pomjeranje zarez pri množenju i dijeljenju odnosno eksponencijalnom izražavanju, radi se na način kao kado smo pretvarali površinu i zapreminu!

$$3,4 \text{ t} = 3,4 \cdot 1000 \text{ kg} = 3400 \text{ kg} = 3,4 \cdot 10^3 \text{ kg}$$

$$12,24 \text{ g} = 12,24 \cdot \frac{1}{1000} \text{ kg} = \frac{12,24}{1000} \text{ kg} = 0,01224 \text{ kg} = 1,224 \cdot 10^{-2} \text{ kg}$$

$$3,3 \text{ dag} = 3,3 \cdot 10 \text{ g} = 33 \text{ g} = 33 \cdot \frac{1}{1000} \text{ kg} = \frac{33}{1000} \text{ kg} = 0,033 \text{ kg} = 3,3 \cdot 10^{-2} \text{ kg}$$

Domaća zadaća:

Navedene vrijednosti mase izraziti u kilogramima:

$$7 \text{ t} =$$

$$2,21 \text{ g} =$$

$$5 \text{ dag} =$$

$$123,22 \text{ dag} =$$

$$4,22 \text{ mg} =$$

Zadaću je potrebno uraditi i poslati na e-mail: isnar_ng@yahoo.com. Krajnji rok za slanje zadaće je petak u 12:00. Zadaću pišite u Microsoft Wordu ili pošaljite fotografije ukoliko ste zadaću uradili koristeći olovku i papir. Zadaća mora biti urađena i u svesci. Obavezno na početku napišite svoje ime i prezime te razred i odjeljenje.

Sretan rad!

Informatika	Sulejman Ljubović	sulejman_ng@yahoo.com
-------------	-------------------	--

Vježba: prezentacija - Excel

Slijedeći instrukcije date u udžbeniku na stranicama 106, 107, 108 i 109, izradite prezentaciju na zadatu temu. Prezentacija treba da sadrži 5 slajdova, i to:

1. Naslovni slajd
2. Namjena Excela i opis radnog lista (kolona, red, ćelija)
3. Oblikovanje kolona i redova
4. Umetanje funkcija i pisanje formula
5. Način sortiranja podataka i
6. Grafičko prikazivanje tabelarnih podataka (kreiranje grafikona)

Sve primjere opisati i propratiti adekvatnim slikama ekrana (Print Screen).

Kreirani dokument pohranite (snimate) na uobičajeni način (npr. 7a_11_Z1) a zatim najkasnije do petka 20.3.2020. do 14:00 sati datoteku poslati na navedeni e-mail.

Učenici koji nemaju računar ili pristup internetu imaju zadatak da prouče opisanu proceduru u udžbeniku i sačine kraću zabilježku u svesku!

Tehnička kultura	Nermina Jahić	nermina_ng@yahoo.com
------------------	---------------	----------------------

VRSTE MOTORA - MOTORI SA UNUTRAŠNJIM SAGORJEVANJEM

Kroz historiju su se razvojem tehnike pojavljivali i značajni pronalasci u tehnici:

- **izum parne mašine Denis Papin i Thomas Savery**
- **James Watt je konstruisao prvu parnu mašinu u period od 1769-1785. god.**
- **1860. god. Francus Jean – Joseph Etienne Lenoir konstruiše prvi plinski motor**
- **1871. god. Nicolaus August Otto konstruiše prvi motor sa unutrašnjim sagorjevanjem**
- **1875. god. konstruisan je dvotaktni motor**
- **1957. god. Felix Wankel konstruiše motor sarotacionimklipom**

Motori sa unutrašnjim sagorjevanjem

Motor je pogonska mašina koja ima zadatak da proizvede mehaničku energiju. Motori sa unutrašnjim sagorjevanjem ili SUS motori koriste različita pogonska goriva: benzin, dizel, plini dr.

Sagorjevanjem gotiva u motoru, odnosno cilindru motora toplotna energija se pretvara u mehanički rad, odnosno pravolinijsko ili kružno kretanje klipa ili turbine.

Prema načinu na koji se gorivo dovodi do cilindar, motori SUS se dijele na:

- **motori sa usisavanjem goriva (benzinski i plinski)**
- **motori sa ubrizgavanjem goriva (dizel i mazni)**

Prema principu rada motori se dijele na :

- četverotaktne
- dvotaktne

Četverotaktni OTO motor

Ovaj motor izumio je Nicolaus August Otto, pa se po njemu i naziva OTO motor.

Princip rada ovog motora odvija se u četiri takta:

1. usisavanje
2. sabijanje
3. ekspanzija
4. izduvavanje

Dvotaktni motor

Ovi motori su jednostavnije konstrukcije i koriste se za pogon mopeda, motocikla, kosilice za travu, agregata...

Princip rada dvotaktnog motora

1. Takt - usisavanje i sabijanje
2. Takt - ekspanzija i izduvavanje

ZADATAK ZA UČENIKE :

Koristeći udžbenik strana 82-85, u Dnevniku rada strana 50-52 upisati tekst koji nedostaje i uraditi vježbu broj 18 na strani 50.

Za dodatne informacije javite se na mail: nermina_ng@yahoo.com

Građansko obrazovanje	Senada Suljić	senada_ng@yahoo.com
<p>ZAŠTO SE PITANJA PRAVDE DIJELE NA TRI KATEGORIJE? <i>(nastavna jedinica se nalazi u udžbeniku na str. 58, 59, 60 i 61)</i></p> <p>NAPOMENA UČENIKU: U ovoj sedmici naučit ćeš zašto se pitanja pravde dijele na tri kategorije.</p> <p>Cilj lekcije Klasificirati pitanja pravde te objasniti zašto je korisno pitanja pravde podijeliti u tri kategorije . Na strani 58. pročitaj vježbu kritičkog razmišljanja <i>Proučavanje pitanja pravde,</i> i dogovori na zadana pitanja</p> <p>Naučiti : Zašto pitanja pravde dijelimo na tri kategorije? Objasni šta je:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Distributivna pravda – Korektivna pravda – Proceduralna pravda <p>Na stran 60 pročitaj vježbu kritičkog razmišljanja - <i>Identificiranje tipova pitanja pravde,</i> i odgovori na zadana pitanja. U sveske iz Građanskog obrazovanja uraditi: <i>Upotreba lekcije</i> na strani 61.</p>		
Religijska kultura	Samka Destanović	samka_ng@yahoo.com
Islamska vjeronauka	Sumeja Karasalihović	sumeja_ng@yahoo.com
<p>Blagodati lijepog postupka</p> <p>Zadatak: Pročitati lekciju „ Blagodati lijepog postupka“ na stranama 118 i 119 i odgovoriti na pitanja iz lekcije.</p> <p>Pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kako se Allahov Poslanik odnosio prema ljudima? 2) Kako je Ebu Hanife postupio sa svojim komšijom? 3) Šta se na kraju desilo? 4) Na koje načine možemo potaknuti ljude na lijepe postupke i činjenje dobra? 5) Jeste li se ikada pokajali zbog svojih riječi i postupaka i kako ste se tada osjećali? 6) Šta planiraš poduzeti na poboljšanju odnosa sa svojim drugarima? 		

Rješenja za sve zadatke i postavljena pitanja objavljujemo u petak (20.3.2020) poslije 15:00.

Napomena:

Članovi foto sekcije nove fotografije mogu slati na sulejman_ng@yahoo.com.